

Akwụkwọ Daniel — Nọmba Iri Asaa

Site n'Okpokoro Ochie ruo n'Oru Dijiri Anyi N'Ubochi Ndi a: Ikpughe Njem Ogbugba-ndu ahụ

Jeff Pippenger
2024-02-03

Mgbe Onyenwe anyi batara n'ogbugba-ndu na Izrel oge ochie, O nyere mbadamba nkume abuo dika ntoala na akara nke mmekorita ogbugba-ndu ahụ. Mbadamba nkume abuo ahụ gosikwara oru dijiri Izrel oge ochie igosi uwa ama di ndu banyere mbadamba nkume abuo ahụ. Mgbe Onyenwe anyi batara n'ogbugba-ndu na Izrel nke oge a, O nyere mbadamba nkume abuo dika ntoala na akara nke mmekorita ogbugba-ndu ahụ. Mbadamba nkume abuo ahụ gosikwara oru dijiri ha igosi uwa ama di ndu banyere mbadamba nkume anọ ahụ niile.

E nyere mbadamba nkume abuo ahụ nye Izrel oge ochie n'ezie ozugbo Chineke naputara ha n'ezie n'ibu ohu n'agbu Egypt, ma duru ha gafee ndakpo olileanya nke igafe Osimiri Uhie. Oge ahụ Izrel oge ochie n'ezie no n'agbu ka e kowara kpomkwem n'amuma di ka afọ nari anọ na iri ato, ma mgbe ha no n'agbu, Izrel oge ochie n'ezie chefuru, ma kwusi idebe, ubochi izu ike nke ubochi nke asaa.

E nyere tebül abuo ahụ nye Izrel nke ime mmuo nke oge a obere oge ka Chineke tohapuru ha n'oria ime mmuo nke igba ohu n'okpukpe Katolik, ma duzie ha gafee nnukwu ndakpo olileanya nke 1844. E kpomkwemara oge nke Izrel nke ime mmuo nke oge a no n'igba ohu n'amuma di ka otu puku afọ abuo nari isii, ma mgbe ha no n'igba ohu ahụ, Izrel nke ime mmuo nke oge a chefuru, ma kwusi idebe, ubochi izu ike nke ubochi nke asaa.

N'ime akuko ahụ n'onwe ya mgbe Chineke nyere Mozis mbadamba nkume abuo ahụ ka o buru ha nye Izrel oge ochie, nwanne ya Eron no na-akpu oyiyi olaedo nke nwa ehi. Mbadamba nkume abuo nke Iwu Iri ahụ na-egosi na Chineke bu Chineke ekworo, a na-egosiputakwa ekworo Ya ahụ karisja megide ikpere arusi; ma ka Mozis si n'ugwu ahụ na-arida, Izrel oge ochie no na-agba egwu n'igba oto gburugburu oyiyi olaedo nke onye a hoputara ka o buru onu na-ekwuru Chineke meputara.

Mosis gwara Eron okwu niile nke Onyenwe anyi, onye zitere ya, na ihe iriba ama niile nke O nyere ya iwu ime. Mosis na Eron wee gaa kpokota ndi okenye niile nke umu Izrel. Eron wee kwuo okwu niile nke Onyenwe anyi gwara Mosis, wee mee ihe iriba ama ndi ahụ n'ihu ndi mmadu. Opuu 4:28–30.

Nwanne nwoke nke onye-amuma ahụ duuru Izrel oge ochie n'ime akuko ihe mere eme nke ogbugba-ndu ahụ mgbe e nyere mbadamba nkume abuo nke ogbugba-ndu ahụ, bu onye ndu n'ime nnupuisi nke ihe oyiyi nke ekworo. Di nke nwanyi-amuma ahụ nke duuru Izrel nke oge a n'ime akuko ihe mere eme nke ogbugba-ndu ahụ mgbe e nyere mbadamba nkume abuo nke ogbugba-ndu ahụ, bu onye ndu n'ime nnupuisi nke 1863, ma 1863 na-akara ogbo mbu nke Adventism di ka ihe oyiyi nke ekworo a na-etinye n'onu uzọ nke onu uzọ ama ebe ichuaja di.

Mgbe ahụ, ọ siri m, Nwa nke mmadụ, bulie anya gi ugbu a n'uzo nke ugwu. Ya mere, ebuliri m anya m n'uzo nke ugwu, ma le, n'akuku ugwu n'onu uzo ama ebe ichuaja a no, e nwere onyinyo a nke ekworo n'ebe mbata. Ezekiel 8:5.

“Ebe-ichu-aja” bu ihe nnochianya nke Kraist.

“Anyi no n'ihe ize ndu nke igwakota ihe di nsọ na ihe nkiti. Oku di nsọ nke sitere n'aka Chineke ka a ga-eji n'oru mgbalị anyi. Ebe-ichu-aja nke eziokwu bu Kraist; oku nke eziokwu bu Mmuo Nso. Nke a bu mmuo nsopuru anyi. O bu naani mgbe Mmuo Nso na-edu ma na-akuziri mmadu uzo ka o buru onye ndumodu a puru itukwasị obi. O buru na anyi esite n'ebe Chineke no na n'ebe ndi O hoputara no tugharia gaa juo ase n'ebe-ichu-aja ndi obia, a ga-aza anyi di ka oru anyi si di.” Selected Messages, book 3, 300.

“Onu-uzo” ahụ bu nzuko.

“Nye mkpuruobi di umeala n'obi, nke kwere ekwe, ulo Chineke n'elu uwa bu onu uzo eluigwe. Abu otuto, ekpere, na okwu ndi nnochiteanya Kraist na-ekwu, bu uzo Chineke hoputara iji kwadebe otu ndi mmadu maka nzuko eluigwe ahụ, maka ofufe ahụ kasi elu nke o dighi ihe obula na-emeru emeru puru ibanye n'ime ya.” Testimonies, volume 5, 491.

N'afọ 1863, Adventism nke Laodisia ghorọ uka e debara n'iwu ma kwusi ibu mmeghari. N'oge ahụ ka ha “batara” n'akuko ihe mere eme nke uka. N'afọ 1863, uka Kraist banyere n'ogbako iwu na ochichi nke United States of America. N'afọ ahụ kwa ka ha webatara eserese ugha iji dochie tebul nsọ abuo nke Habakkuk. Ozugbo e kwadebere tebul nke abuo, n'ihe gbasara akuko ihe mere eme amuma, ndi ahụ e ji Eron mee ihe nnochianya ha no na-akwadebe onyinyo ugha.

Iwu nke Abuo bu ido aka na nti kacha doo anya megide ikpere arusi na ife onyonyo. O bukwa n'ebe ahụ ka Chineke ji akowaputa agwa Ya dika Chineke ekworo. O bukwa n'ebe ahụ ka O doro ukpuru ahụ anya na O na-edobe ikpe Ya megide ndi ajo omume ruo n'ogbo nke ato na nke ano. Iwu Iri ahụ bu nkowa zuru ezu nke agwa Kraist.

“N'ih iju Kraist, tinyere ihe ndi sochiri ya, ha bu ndi kpatara ya. Mmehie nke mba na mbibi nke mba sitere n'aka ndi ndu okpukpe.”

“O bughị na n'ubochi anyi ka mmetuta ndi a ka na-arụ oru? N'etiti ndi oru ubi-vine nke Onyenwe anyi, o bughị na otutu na-agbaso nzoukwu ndi ndu ndi Juu? O bughị na ndi nkuzi okpukpe na-eduhie mmadu puo n'ihe doro anya Okwu Chineke na-acho? Kama ikuziri ha nrubeisi nye iwu Chineke, o bughị na ha na-akuziri ha mmehie iwu? Site n'otutu ikpo okwu nke uka, a na-akuziri ndi mmadu na iwu Chineke adighi aru oru n'ahu ha. A na-ebuli odinala, ukpuru, na omenala mmadu elu. A na-akwalite mpako na afọ ojuju onwe onye n'ih i onyinye Chineke, ebe a na-eleghara ihe Chineke na-arịo anya.”

“N'itufu iwu nke Chineke n'akuku, ndi mmadu amaghi ihe ha na-eme. Iwu Chineke bu nkowa e dere ede nke agwa Ya. O na-eburu n'ime ya ukpuru nke alaeze Ya. Onye juru inakwere ukpuru ndi a na-etinye onwe ya n'ez i owa nke ngozi Chineke na-asoputa.” Christ's Object Lessons, 305.

Àgwà Kraịst bụ onyinyo Ya, ọ na-agunyekwa na Ọ bụ Chineke ekworo. E gosiputara ekworo Chineke n'ime Kraịst mgbe Ọ sachara ụlọ nsọ ugboro abụọ. N'oge mbụ a sachara ụlọ nsọ, e mechara duru ndị na-eso ụzọ Ya, ndị hụrụ ọrụ ahụ, icheta na Akwụkwọ Nsọ kwuru banyere ekworo Chineke.

Ememme Ngabiga nke ndị Juu adiworị nso, Jisọs wee rigoro Jerusalem, hụkwa n'ụlọ nsọ ndị na-ere ehi na aturụ na nduru, na ndị na-agbanwe ego ka ha nọ ọdụ: Mgbe O mesiri ụtari site n'ụdọ nta, Ọ chupuru ha niile n'ụlọ nsọ ahụ, tinyere aturụ na ehi; Ọ wufukwara ego ndị na-agbanwe ego, kwatukwa tebul ha; Ọ siriakwa ndị na-ere nduru, Wepunụ ihe ndị a n'ebe a; emelakwala ụlọ Nna m ụlọ izu ahia. Ndị na-eso ụzọ Ya wee cheta na e dere ya n'Akwụkwọ Nsọ, Anurị nke ụlọ Gị eriwola m. Jọn 2:13–17.

N'Ihe odide nsọ, ma n'asụsụ Hibru ma n'asụsụ Grik, okwu a sughariri "na-ekwo ekworo" bukwa otu okwu ahụ a sughariri "anyaufu." Ha bụ otu okwu ahụ. Mgbe Kraịst sachara ụlọ nsọ ahụ, Ọ nọ na-egosiputa anyaufu Chineke, nke bụ àgwà nke agwa Chineke a kpọrọ aha na iwu nke abụọ, a na-egosiputakwa ya puru iche megide ikpere arụsị. Mgbe Mozis si n'ugwu ahụ rịdata na mbadamba nkume abụọ ahụ ma ghotà ihe Eron mere na ihe ndị mmadụ ahụ na-eme, o tiwara mbadamba nkume abụọ ahụ. Mbadamba nkume abụọ ahụ bụ ezi oyiya nke anyaufu ahụ, n'ihia na ha bụ nnọchite anya a na-ahụ anya nke na-egosi Chineke dika Chineke na-enwe anyaufu. Mgbe Mozis tiwara mbadamba nkume abụọ ahụ, ọ nọ na-egosiputa anyaufu ahụ n'onwe ya nke a kpọrọ aha na iwu nke abụọ.

Mosis we chighariri, si n'ugwu ahụ rida, mbadamba nkume abụọ nke ihe-àmà ahụ dikwa n'aka ya: e dere mbadamba nkume ndị ahụ n'akukụ ha abụọ; e dere ha n'otu akukụ na n'akukụ nke ọzọ. Mbadamba nkume ndị ahụ bụ ọrụ Chineke, ederede ahụ kwa bụ ederede Chineke, a piakwasiri ya n'elu mbadamba nkume ndị ahụ. Ma mgbe Joshua nuru mkpotu nke ndị mmadụ ahụ ka ha nọ na-eti mkpu, ọ siri Mosis, E nwere ụda agha n'ogige ahụ. O wee si, Ọ bughị olu nke ndị na-eti mkpu mmeri, ọ bughikwa olu nke ndị na-ebe akwa n'ihia imeri emeri: kama ọ bụ ụda ndị na-abụ abụ ka m na-anụ. O wee ruo, ozugbo ọ bjarutere nso n'ogige ahụ, na ọ hụrụ nwa ehi ahụ, na igba egwú ahụ: iwe Mosis wee di oku nke ukwu, o wee si n'aka ya tufuo mbadamba nkume ndị ahụ, ma kurisija ha n'okpuru ugwu ahụ. Opupu 32:15–19.

Mbadamba nkume abụọ ahụ bụ àmà nke agwa Chineke. Agwa Chineke bụ onyinyo ahụ a ga-akpu n'ime mmadụ site n'ezi omume nke Kraịst. Mbadamba abụọ ahụ bụ ezi onyinyo ekworo, ma Eron aruputawo onyinyo ekworo ugha n'oge ahụ kpomkwem a na-enye ndị Izrel oge ochie ezi onyinyo ekworo ahụ. Ndị nwere Kraịst akpuputara n'ime ha nwere onyinyo Ya na uwe-nwuda nke ezi omume Ya, ma ndị na-eme ememme Eron nọ na-agba egwú n'igba ọtọ, n'ihia na ha bụ ndị Laodisia. Ndị Laodisia bụ "ndị ahuhụ, na ndị ebere kwesiri, na ndị ogbenye, na ndị isi, na ndị gba ọtọ."

Mgbe Mozis hụrụ na ndị ahụ gba ọtọ; (n'ihia na Eron emeela ka ha gba ọtọ ruo n'ibụ ihere n'etiti ndị iro ha). Opupu 32:25.

N'afọ 1856, afọ asaa tupu e weputa chaati aghughọ ahụ, ma James ma Ellen White kowara na mmeghari ahụ agafewo n'onodu Laodisia. N'afọ 1863, ndị Adventist nọ n'onodu ime mmuo nke

ịbụ “ndị gba ọtọ,” dika Izrel oge ochie siri buru n’ezie “ndị gba ọtọ” ka ha na-agba egwu gburugburu ihe oyiyi aghugho nke ekworo. Aghugho ahụ Eron mere bu arusi e jiri olaedo mee, ma o bu ihe oyiyi nwa ehi, nke bu anu ohia. O bu ihe oyiyi nke anu ohia ahụ, o bukwa ihe oyiyi nye anu ohia ahụ. Nwa ehi olaedo ahụ bu ihe oyiyi nke anu ohia ahụ, ma e nyekwara ya chi ndi ahụ Eron kwuputara n’enweghi ezi omume na ha bu ndi tohapuru Izrel n’ibu ohu Ijpt.

O we nata ya n’aka ha, wee kpuo ya site n’oru ihe a na-eji awa ihe, mgbe o mere ya nwa-ehi a wuru awu; ha wee si, Ndi a bu chi gi, O Izrel, ndi kpoputara gi n’ala Ijpt. Mgbe Eron huru ya, o wuru ebe-ichu-aja n’ihu ya; Eron wee kposaa, si, Echi bu ememme nye Jehova. Ha wee bilie n’isi ututu echi ya, chuo aja-nsure-oku, wetakwa aja-udo; ndi mmadu wee nodu ala iri ihe na inu ihe onunu, ha wee bilie igwu egwu. Opuu 32:4–6.

Nwa-ehi olaedo ahụ bu onyinyo nke anu ohia, ma e doro ya nye chi ugha, ya mere o bukwa onyinyo (onyinye) nye anu ohia ahụ. E ji olaedo mee onyinyo ahụ, nke bu akara nke Babilon, ma o bu nwa-ehi, nke bu udi onyinye kachasi elu n’ozi ulo nsọ. E doro ya nye chi nile nke Ijpt. Babilon Omimi (n’ihi na ama amuma nile na-akowa njedebe nke uwa) mejuputara nwanyi nke nokwasiri n’elu anu ohia. Anu ohia ahụ nwanyi ahụ nokwasiri bu Mba Ndi Jikoro Onu (ndi eze iri), ma buru akara nke dragon, ekweghi na Chineke, na Ijpt. Nwanyi ahụ n’onwe ya bu adigboroja nke ezi nzuko Chineke. Nwa-ehi olaedo ahụ Eron doro nye chi nile nke Ijpt bu ihe atu nke nnukwu akwuna nke Mkpughe iri na asaa, onye bu Babilon (olaedo), nke nokwasiri n’elu anu ohia (Ijpt) na uka adigboroja (nwa-ehi).

N’otu oge ahụ kwa, Eron wuru ebe ichuaja, nke, dika e kwaworo ya ugbu a, na-anochi anya Kraist, ezi ebe ichuaja ahụ. O wee guzobe usoro ofufe ugha, n’ihi na o kposara emume nye Onyenwe anyi n’echi ya. Nwa ehi olaedo Eron bu onyinyo “nke” ma burukwa “nye” anu ohia ahụ, e dokwara ya “n’ihu” Kraist ugha, a kpukwara otu ubochi iche iji mee emume usoro ofufe ugha ya.

United States bu ike ahụ nke na-ewulite onyinyo nye anu ohia ahụ, ma mgbe ahụ na-amanye uwa ka o soro ihe nlereanya ya. United States nwere ike imanye usoro ofufe ahụ n’elu uwa, o na-emekwa nke a n’ihu anu ohia ahụ, “n’ihu” ya.

M wee hu anu ohia ozo ka o na-aputa n’ala; o nwekwara mpi abuo di ka nwa aturu, o na-ekwukwa okwu di ka dragon. O na-ejikwa ike nile nke anu ohia mbu ahụ n’ihu ya, ma na-eme ka uwa na ndi bi n’ime ya fee anu ohia mbu ahụ ofufe, onye e gworo onya onwu ya. Mkpughe 13:11, 12.

Nwoke mmehie ahụ, nke bu okwa Popu, bu anu ohia nke si n’oke osimiri puta nke Mkpughe iri na ato. Mgbe United States kwuchara okwu dika dragon, n’iwu Uka nke Sonde na-abia n’oge na-adighi anya, o na-amalite mgbe ahụ imanye uwa ka o guzobe onyinyo nye anu ohia ahụ “n’ihu” ya. Anu ohia ahụ no n’ihu United States (anu ohia nke uwa), bu okwa Popu (anu ohia nke osimiri). Okwa Popu bu Kraist ugha, ma Eron guzobere onyinyo olaedo ya n’ihu Kraist ugha, n’ihi na Kraist bu ezi ebe ichuaja. Eron wee hiwe usoro ofufe ugha di ka e sere ya n’onu n’ikpasa ubochi ememme ahụ nke ga-eme n’echi ya. United States kwa na-amanye usoro ofufe ugha, o bukwa ihe a na-ejikota na ubochi ofufe ugha.

Mgbe Moses si n'ugwu ahụ rịdata, esemokwu ahụ dị n'etiti ezi oyiyi ahụ na oyiyi ụgha nke ekworo—oyiyi nke Kraịst ma ọ bụ oyiyi nke Setan. Ngbanwe-ụgha ahụ mejupụtara Kraịst ụgha (ebe ichuàjà), ahụmịhe ụgha (Laodisia), na ụbọchị ofufe ụgha (“echi bụ ememme nke Onyenwe anyị”). Nnupụisi nke nwa ehi ọlaedo ahụ na-anọchi anya nnupụisi nke iwu Sọnde na-abịa n'oge na-adighị anya, ma ọ na-anọchikwa anya nnupụisi nke Adventizim nke Laodisia n'afọ 1863.

N'afọ 1863, e webatara tebụl adigboroja iji kpuchie ọla ndị dị oké ọnụ ahịa nke nrọ Miller, dika e sere ha n'elu tebụl abụọ Habakuk. Tebụl abụọ ahụ ka e jiri tebụl abụọ ahụ Mozis natara n'ugwu mee ihe nnochianya ha. N'afọ 1863, e mere njikọ iwu na ọchịchị United States, si otú a kwusị ije Millerite ahụ ma debanye ije Laodisia n'usoro iwu dika ụka Seventh-day Adventist. A nọchiri anya mmekọrịta ahụ site n'onnyinyo Eron nye anụ ọhịa ahụ, nke amụma kowara di ka njikọta nke Ụka na Ọchịchị; ya mere, nke a na-anọchi anya ndị Millerite na-eguzobe mmekọrịta Ụka-na-Ọchịchị n'afọ 1863, ma na-anọchikwa United States n'iwu Ụka nke Sọnde na-abịa n'oge na-adighị anya.

Ndị nzuzu Eron na-agba egwu n'oto, ndị na-anọchi anya ahụmahụ ụgha nke Laodisia, bụ nnọọ dika mmegharị Millerite ghorọ na 1856. A tonyere ahụmahụ ime mmụọ nke ndị nzuzu Eron na-agba egwu nọchiri anya ya na ahụmahụ Mozis, onye na-egosiputa ekworo nke agwa Chineke megide ikpere arụsị. “Egwu” n'amụma bụ akara nke aghughọ, ma ndị nzuzu Eron na-agba egwu nọchikwara anya aghughọ nke United States na-ebute ka ọ na-amanye ụwa “igba egwu” n'olu ndị egwú Nebukadneza, mgbe akwuna Taja na-abụ abụ ya.

N'afọ 1863, mmegharị Millerite nke Laodisia gbanwere buru choochi Seventh-day Adventist nke Laodisia edebanyere n'iwu. Dika e gosiri n'edemede ndi gara aga, n'afọ 1863, e wurughachiri Jeriko, n'ihu na Jeriko bu akara nke uba Laodisia ma na-eje ozi di ka ihe adigboroja nke obodo Jerusalem. N'afọ 1863, iwebata chaati amuma adigboroja nọchiri anya mmegharighachi nke akuko Eron, nwa-ehi ọlaedo ahụ, na ndi nzuzu na-agba egwu. Akuko nke mgbaputa n'Oké Osimiri Uhie ka Nwannaanyi White ji ugboro ugboro kowaa akuko Adventism mbu, ma itinye nke a n'oru kwekoru nke oma na akuko Mosis na Eron n'arumuka banyere oyiyi nke ekworo.

N'afọ 1863, ogbo mbu nke Adventism nke Laodisia malitere mgbe e tinyere oyiyi ekworo n'onu uzọ ámá (uka), nke di n'ihu ebe ichuàjà (Kraist). Ogbo mbu ahụ wee “bata” n'akuko ihe mere eme nke ihe aru ndi na-arịwanye elu.

Mgbe ahụ ọ siri m, Nwa nke mmadụ, welie anya gi ugbu a n'uzo chere ihu n'ugwu. Ya mere, eweliri m anya m n'uzo chere ihu n'ugwu, ma le, n'akuku ugwu, n'onu uzọ ebe ichuàjà, ka ihe oyiyi a nke ekworo di n'onu mbata. Ezekiel 8:5.

Anyi ga-aga n'ihu na ntule ndi a n'isiokwu na-esote.

“Gini bu onodu anyi n'oge a di egwu ma di nsọ? Ewoo, nganga di anaa ka na-achi n'ime nzuko-nsọ, udi ihu abuo di anaa, udi aghughu di anaa, ihunanya uwe na icho mma, ihe efu na nturundu, na aguu ino n'elu! Mmehie ndi a niile emeela ka uche gbaa ochichiri, nke mere na a ghotaghi ihe ndi ebighi ebi. Anyi agaghi enyocha Akwukwo Nso ka anyi wee mara ebe anyi no n'akuko ihe mere eme nke uwa a? Anyi agaghi agho ndi nwere nghota banyere oru a na-aruriri anyi n'oge a, na onodu anyi dika ndi mmehie kwesiri ino n'ime ya mgbe oru mkpuchi mmehie a na-aga n'ihu? O buru na anyi nwere nchegbu obula banyere nzoputa nke mkpuru obi anyi,

anyị aghaghị ime mgbanwe doró anya. Anyị aghaghị ijí ezi ncheharị chọọ Onyenwe anyị; anyị aghaghịkwa ijí mmechuihu miri emi nke mkpụrụ obi kwupụta mmehie anyị, ka e wee hichapụ ha.”

“Anyị agaghịzi anogide n’ala a e mere ka ọ maa mma n’uzọ aghughọ. Anyị na-abiaru nso ngwa ngwa n’ogwugwu oge nnwale anyị. Ka mkpụrụobi ọ bụla jụọ, Olee otú m si guzo n’ihu Chineke? Anyị amaghị oge dị nso a ga-eburu aha anyị n’ọnụ Kraịst, ma kpebie ikpe anyị n’ikpeazụ. Gịnị, ee, gịnị ka mkpebi ndị a ga-abụ? A ga-agụ anyị n’etiti ndị ezi omume, ka a ga-agukwa anyị n’etiti ndị ajoy omume?”

“Ka nzukọ-nso bilie, chegharịa site n’ila azụ ya n’ihu Chineke. Ka ndị nche mụrụ anya, nye kwa opi ụda doró anya. Ọ bụ ịdọ aka ná ntị doró anya ka anyị ga-ekwusa. Chineke na-enye ndị ohu Ya iwu, ‘Tie mkpu n’olu dara ụda, echekwala onwe gị, welie olu gị elu dị ka opi, gosi ndị m mmehie ha, gosi kwa ụlọ Jekọb mmehie ha’ (Aịsaya 58:1). A ghaghị inweta nlebara anya nke ndị mmadụ; ma ọ buru na a pughị ime nke a, mgbalị niile abaghị uru; ọbuna ma mmụọ ozi si n’eluigwe rịdata gwa ha okwu, okwu ya agaghị eme ha ihe ọma karịa ka a ga-asị na ọ na-agwa ntị oyi nke ọnwụ okwu.”

“Nzukọ Kraịst aghaghị ikpote n’ọrụ. Mmụọ nke Chineke apughị mgbe ọ bụla ịbia ma ọ buruhaala na ọ naghị akwadebe ụzọ. A ghaghị inwe nyocha obi siri ike. A ghaghị inwe ekpere jikọtara ọnụ, nke na-anogidesi ike, ma site n’okwukwe ijide nkwa nile nke Chineke. A ghaghị inwe, ọ bughị iyikwasị ahụ akwa mkpe, dika n’oge ochie, kama ịdị umeala n’obi miri emi nke mkpụrụobi. Anyị enweghị ọbuna ihe mbụ ga-eme ka anyị too onwe anyị ma ọ bụ bulie onwe anyị elu. Anyị kwesiri iweda onwe anyị n’okpuru aka dị ike nke Chineke. Ọ ga-apụta ijí kasie ma gozie ndị na-achọ Ya n’eziokwu.” Selected Messages, book 1, 125, 126.